

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
КАФЕДРА БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ І КУЛЬТУРЫ

Анатацыя да дыпломнай работы

Красновой Настасі Дзмітрыеўны

Вобразы-канцэпты ў сучасным беларускім апавяданні
(на матэрыяле твораў В.Быкава, Я.Сіпакова, М.Стральцова, А.Федарэнкі)

Навуковы кіраўнік: доктар філалагічных навук, прафесар Сінькова Л. Д.

Мінск, 2016

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца складаецца з 37 старонак, 21 крыніцы.

Ключавыя словы: КАНЦЭПТ, ВОБРАЗ-КАНЦЭПТ, НАЦЫЯ, МЕНТАЛЬНАСЦЬ, ВОБРАЗНАСЦЬ, ТРАДЫЦЫІ, СІМВАЛ, МАТЫЎ, УНІВЕРСАЛІЯ, ЭКЗІСТЭНЦЫЯ, ДЫЯЛОГ.

Аб’ект даследавання – апавяданні В.Быкава “Пахаджане”, Я.Сіпакова “Тыя, што ідуць”, М.Стральцова “Сена на асфальце”, “Свет Іванавіч, былы донжуан”, “Смаленне вепрука”, А.Федарэнкі “Бляха”.

Прадмет даследавання ў працы – вобразы-канцэпты, раскрытыя ў названых апавяданнях: “*пахаджане*”, “*сена на асфальце*”, “*смаленне вепрука*”.

Мэта працы – на аснове паглыбленага тэкстуальнага аналізу выбраных апавяданняў В.Быкава, М.Стральцова, Я.Сіпакова, А.Федарэнкі вывучыць і ахарактарызаваць тыя вобразы-канцэпты, праз якія раскрываюцца глыбінныя праблемы быцця беларусаў як нацыі.

Задачы:

1. даць аналітычную характарыстыку тэрмінаў “канцэпт” і “вобраз-канцэпт” у літаратуразнаўстве;
2. прааналізаваць сюжэты апавяданняў В.Быкава “Пахаджане”, Я.Сіпакова “Тыя, што ідуць”, М.Стральцова “Сена на асфальце”, “Свет Іванавіч, былы донжуан”, “Смаленне вепрука”, А.Федарэнкі “Бляха”;
3. вылучыць у тэкстах В.Быкава, Я.Сіпакова, М.Стральцова, А.Федарэнкі асноўныя вобразы-канцэпты (“*пахаджане*”, “*сена на асфальце*”, “*смаленне вепрука*”) і ахарактарызаваць іх змест;
4. выявіць вытокі і асаблівасці аўтарскага бачання названых вобразаў-канцэптаў у творах В.Быкава, Я.Сіпакова, М.Стральцова, А.Федарэнкі;
5. вызначыць, якую важнейшую інфармацыю пра беларускую культуру, традыцыі, нацыянальны характар утрымліваюць вылучаныя вобразы-канцэпты.

Асноўныя **прыёмы** даследавання – культурна-гістарычныя, дапаможныя – семіятычныя.

Вынікі дыпломнага даследавання будуць запатрабаваныя пры навучанні беларускай літаратуры ў сярэдніх і вышэйшых навучальных установах, будуць карыснымі для працы настаўнікаў, а таксама студэнтаў і магістрантаў пры напісанні творчых прац. Таксама яны могуць выкарыстоўвацца пры стварэнні дапаможных вучэбна-метадычных матэрыялаў па гісторыі беларускай прозы XX стагоддзя, у манаграфічным вывучэнні творчасці Васіля Быкава, Янкі Сіпакова, Міхася Стральцова, Андрэя Федарэнкі. У гэтым заключаецца **практычная**, а таксама **сацыяльная значнасць** праведзенага дыпломнага даследавання.

РЕФЕРАТ

Дипломная работа состоит из 37 страниц, 21 источника.

Ключевые слова: КОНЦЕПТ, ОБРАЗ-КОНЦЕПТ, НАЦИЯ, МЕНТАЛЬНОСТЬ, ОБРАЗНОСТЬ, ТРАДИЦИИ, СИМВОЛ, МОТИВ, УНИВЕРСАЛИЯ, ЭКЗИСТЕНЦИЯ, ДИАЛОГ.

Объект исследования – рассказы В. Быкова “Походжане”, Я.Сипакова “Те, что идут”, М.Стрельцова “Сено на асфальте”, “Свет Иванович, бывший донжуан”, “Смаление вепря”, А.Федоренки “Бляха”.

Предмет исследования в работе – образы-концепты, раскрытые в указанных рассказах: “*походжане*”, “*сено на асфальте*”, “*смаление вепря*”.

Цель работы – на основе углубленного текстуального анализа избранных рассказов В.Быкова, М.Стрельцова, Я.Сипакова, А.Федоренки изучить и охарактеризовать те образы-концепты, через которые раскрываются глубинные проблемы бытия белорусов как нации.

Задачи:

1. дать аналитическую характеристику терминов “концепт” и “образ-концепт” в литературоведении;
2. проанализировать сюжеты рассказов В. Быкова “Походжане”, Я.Сипакова “Те, что идут”, М.Стрельцова “Сено на асфальте”, “Свет Иванович, бывший донжуан”, “Смаление вепря”, А.Федоренки “Бляха”;
3. выделить в текстах В. Быкова, Я.Сипакова, М.Стрельцова, А.Федоренки основные образы-концепты (“*походжане*”, “*сено на асфальте*”, “*смаление вепря*”) и охарактеризовать их содержание;
4. выявить истоки и особенности авторского видения указанных образов-концептов в произведениях В. Быкова, Я.Сипакова, М.Стрельцова, А.Федоренки;
5. определить, какую важнейшую информацию о белорусской культуре, традициях, национальном характере содержат выделенные образы-концепты.

Основные приемы исследования – культурно-исторические, вспомогательные – семиотические.

Результаты дипломного исследования будут востребованы при обучении белорусской литературы в средних и высших учебных заведениях, будут полезными для работы учителей, а также студентов и магистрантов при написании творческих работ. Также они могут использоваться при создании вспомогательных учебно-методических материалов по истории белорусской прозы XX века, в монографическом изучении творчества Василия Быкова, Янки Сипакова, Михаила Стрельцова, Андрея Федоренко. В этом заключается **практическая**, а также **социальная значимость** проведенного дипломного исследования.

ABSTRACT

Diploma thesis contains 37 pages, 21 sources.

Keywords: CONCEPT, IMAGE-CONCEPT, NATION, MENTALITY, FIGURATIVENESS, TRADITIONS, SYMBOL, MOTIVE, UNIVERSAL, EXISTENCE, DIALOGUE.

The object of reserch is the stories of V. Bykov "Pohodzhane", Ya.Sipakova "Those who are coming", M.Streltsova "Hay on the asphalt", "Sviet Ivanovich, the former Casanova," "Smalenie Veprya" A.Fedorenki "Plaque".

The subject of research is image-concepts which are disclosed in these stories: "Pohodzhane", "Hay on the asphalt", "Smalenie Veprya."

The aim of research is to learn and to characterize those images and concepts which help to disclose underlying problems of being Belarusians as a nation on basis of textual analysis of appropriate stories of Bykov, Streltsov, Sipakov, Fedorenko.

The objectives of the thesis:

1. To give an analytical description of the terms "concept" and "image-concept" in literary criticism;
2. To analyze the subjects of V. Bykov "Pohodzhane", Ya.Sipakova "Those who are coming", M.Streltsova "Hay on the asphalt", "Sviet Ivanovich, the former Casanova," "Smalenie Veprya" A.Fedorenki "Plaque".
3. To mark out the main images and concepts in the texts of V. Bykov, Ya.Sipakov, M.Streltsov, A.Fedorenko ("Pohodzhane", "Hay on the asphalt", "Smalenie Veprya") and characterize their contents;
4. To identify the sources and characteristics of the author's vision of these concepts and images in the stories of V. Bykov, Ya.Sipakov, M.Streltsov, A.Fedorenko;
5. To determine important information about the Belarusian culture, traditions, national character which current images and concepts contain.

Research methods are cultural, historical and semiotic.

The significance of the research is using the results of the the diploma paper within studying Belarusian literature in secondary and higher educational institutions. It will be useful for teachers as well as students and undergraduates in the writing of creative works. It can also be used to create auxiliary teaching materials on the history of the Belarusian prose of the XX century in a monographic study of the art of Vasil Bykov, the Yankee Sipakova, Mikhail Streltsov, Andriy Fedorenko. It is the **practical** and **social importance** of the research.